

Inštrukcia
 spišského diecézneho biskupa
o spolupráci cirkevných zoskupení s farnosťami diecézy

*Spoluprácu rozličných cirkevných zoskupení usmerňujú viaceré magisteriálne dokumenty. Považujem však za vhodné vydať túto inštrukciu, ktorá odráža jednak ustanovenia Apoštolskej exhortácie Jána Pavla II. *Christifideles laici* a tiež konkrétnu situáciu spolupráce hnutí a farností v Spišskej diecéze, sleduje tiež ustanovenia formulované v synodálnych ustanoveniach z roku 2011.*

Dokument vznikol na základe impulzov z dokumentov spomínaných v texte a jednak na základe impulzov zo stretnutí, ktoré som absolvoval so zástupcami skupín, spoločenských, hnutí a združení v septembri a októbri 2014 v Ružomberku a Poprade.

*Som si vedomý tej skutočnosti, že nová evanjelizácia sa nedá uskutočňovať výhradne len v kostole pri bohoslužbách, ale že je potrebné pre ňu urobiť viac: vydávať svedectvo o Ježišovi Kristovi v rodinách, na pracoviskách, vo verejnom živote a vo všetkých perifériách, či už materiálnych, geografických, ale najmä existenciálnych, do ktorých sa človek dostal neraz bez vlastného zavinenia. Ešte viac som si vedomý toho, že nová evanjelizácia sa nedá uskutočňovať mimo Cirkvi, preto v inštrukcii zdôrazňujem *communio* a poslanie ako dva piliere, na ktorých má stáť naše zmýšľanie aj konanie.*

*K vydaniu tohto dokumentu ma vedie túžba, aby sa v našej partikulárnej cirkvi, diecéze, stalo prítomným, viditeľným a účinným tajomstvo *communio* a poslania zverené univerzálnej Cirkvi.*

Želám si, aby sa s touto inštrukciou oboznámili všetci veriaci vo farnostiach aj v cirkevných zoskupeniach a podľa jej impulzov všetci koordinovali svoju činnosť. Nech sú si navzájom na povzbudenie a úžitok, aby tak naša partikulárna cirkev rástla a zdokonaľovala sa na čoraz jasnejší obraz Ježiša Krista.

1. Druhá diecézna synoda a náboženské zoskupenia

Druhá diecézna synoda v Spišskej diecéze (2006 – 2011) sa náležitým spôsobom zaoberala javom združovania veriacich a vtedajší diecézny biskup Mons. František Tondra formuloval v synodálnych ustanoveniach patričné nariadenia a odporúčania. V 7. synodálnej téme s názvom „Jednota v mnohosti“ je viacero doktrínálnych (2DS 7, 16-24), historických (2DS 7, 53-56) a legislatívnych (2DS 7, 62, nariadenia §§1-6; odporúčania §§7-11) ustanovení, ktoré upravujú miesto týchto zoskupení v živote diecézy. Tieto ustanovenia obsahujú aj perspektívu spolupráce farárov a administrátorov s náboženskými zoskupeniami s cieľom vzájomného úžitku a účinnejšej služby v šírení Božieho kráľovstva.

Tento synodálny dokument v spomenutých bodoch hovorí o štyroch kategóriách náboženských zoskupení, ktorými sú: združenia, hnutia, spoločenstvá a skupiny. Takéto členenie uvádza Ján Pavol II. v apoštolskej exhortácii *Christifideles laici* v bode 29. Je veľmi dôležité, aby každé zoskupenie vyhovovalo kritériám katolicity, aby členovia mali jasné povedomie o tom, o aké zoskupenie v ich prípade ide a čo sa od nich očakáva. Rovnako je dôležité, aby každý farár a správca farnosti poznal situáciu týchto zoskupení vo svojej farnosti a aby s nimi úzko spolupracoval. Nástrojom snahy diecézneho biskupa umožniť a uľahčiť túto spoluprácu je aj táto inštrukcia.

2. Kritériá cirkevности náboženských zoskupení

Apoštolská exhortácia *Christifideles laici* v bode 30 uvádza päť kritérií cirkevности náboženských zoskupení a dodáva, že kritériá vyplývajú z *communio* a poslania, ktoré Cirkev vlastní. Tieto kritériá sa dajú zhrnúť do nasledujúcich zásad:

- primát povolania každého kresťana ku svätosti,

- zodpovednosť za vyznávanie katolíckej viery,
- svedectvo hlbokého a presvedčeného communia v synovskom vzťahu voči Svätému Otcovi,
- zosúladenie s apoštolským zameraním Cirkvi, čiže „evanjelizácia“,
- angažovaná prítomnosť v ľudskej spoločnosti.

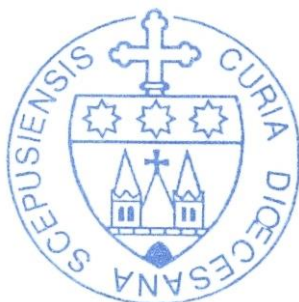
Je veľmi dôležité, aby si všetci členovia jednak náboženských zoskupení, ale aj všetci ostatní veriaci, ktorí nie sú príslušníkmi žiadnych zoskupení, osvojili tieto zásady, pretože predstavujú veľmi dobré východisko pre spoluprácu hnutí a združení s farnosťami.

3. Pastoračné línie spolupráce zoskupení s farnosťami

1. Prvoradým faktorom vzájomného prelínania činnosti náboženských zoskupení a farností je povedomie spoločnej príslušnosti k Cirkvi. Každý člen Cirkvi má mať povedomie spolupatričnosti k tajomnému Telu Ježiša Krista, a to na základe sviatosti krstu, ktorým získava účasť aj na uskutočňovaní communia a poslania.
2. Spolupráca náboženských združení a farností sa má uskutočňovať vo vzájomnej úcte, v spoločnej láske k Bohu a každému človeku, vo vzájomnom počúvaní a v povedomí, že nám všetkým ide o jeden cieľ: o Božiu slávu a o službu v šírení Božieho kráľovstva vo svete.
3. Právo veriacich na združovanie z dôvodov duchovného života, apoštolátu, charity a pod. sa uznáva ako ich vlastné právo, ktoré sa má uplatňovať vždy v potrebnom kontakte s autoritou Cirkvi (porov. *ChL* 29).
4. Farnosť je konkrétnou realizáciou Cirkvi, ktorá takto žije uprostred domov svojich synov a dcér (porov. *ChL* 26), je *komunitou viery a organickou komunitou, Božou rodinou*, ktorej profil animuje Duch jednoty. Preto nech sa celý liturgický a duchovný život farnosti uskutočňuje pod vedením farára, pretože farár je vo farnosti reprezentantom diecézneho biskupa a putom hierarchickej jednoty farnosti a jej jednotlivých spoločenstiev s partikulárnou cirkvou (porov. *ChL* 26).
5. Ovocím všetkej činnosti tak farností ako aj rozličných zoskupení nech je modlitba, rozjímanie, obnova aktívnej účasti na liturgickom a sviatostnom živote.
6. V každom cirkevnom prostredí (rodiny, farnosti, školy, zoskupenia...) nech sa koná animácia veriacich ku kňazstvu, manželstvu a zasvätenému životu.
7. V zoskupeniach ako aj vo farnostiach nech sa dbá na pestovanie záujmu o celonárodné a celocirkevné projekty a iniciatívy zamerané na šírenie Božieho kráľovstva (katechézy, charita, prehlbovanie sociálneho cítenia...).
8. Žiadnemu zoskupeniu nie je dovolené v záujme činnosti v zoskupení likvidovať kontakty s pokrvnými príbuznými. Takýto postup by odporoval požiadavke communia a poslania a mohol by viesť k rastu elitárstva a napokon k pýche.
9. Náboženským zoskupeniam v ich službe nesmie ísť o presadzovanie svojej spirituality vo farnostiach; pravý postoj pramení v túžbe poslúžiť farnosti v snahe o prehlbovanie duchovného života.
10. V rámci liturgických úkonov sa musia striktné dodržiavať všetky liturgické predpisy; každé zoskupenie to v rámci liturgie musí rešpektovať a dodržiavať. Pri liturgických sláveniach sa nesmú používať také prvky ako napr. vlajkovanie alebo individuálne požehnávanie s Oltárnou sviatosťou. Mimo liturgických slávení sa tieto prvky používať môžu, ak ich dovolil miestny farár/administrátor, resp. rektor kostola. Každý detail však musí byť vopred prekonzultovaný s uvedenými autoritami.
11. Náboženské zoskupenia môžu mať aj vlastné zhromaždenia v kostoloch, ktoré patria farnostiam. Nech však prichádzajú so svojimi požiadavkami k farárom múdro, nech sa prispôbia rozhodnutiam farára a nech sú otvorené pre konštruktívnu spoluprácu s farnosťami.

12. Kňazi nech sa radi a často stretávajú s vedením jednotlivých zoskupení, prípadne so všetkými členmi, môžu ich prizvať ako hostí na zasadnutia pastoračných rád farností (2DS 7, 62, §7), nech sa úctivo vyjadrujú o ich spiritualite a považujú ju za osobitný dar Ducha Svätého im daný na úžitok všetkých. Vždy je potrebné rozoznávajú chariziem. Nijaká charizma neoslodbodzuje od závislosti od pastierov Cirkvi a podriadenia sa im. Duchovným pastierom zvlášť patrí úloha neuhášať Ducha, ale všetko skúmať a držať sa toho, čo je dobré (porov. *KKC* 801).
13. Náboženské zoskupenia, ktoré rozvíjajú svoje aktivity na ekumenickom poli, musia byť v neustálom úzkom kontakte s miestnym farárom a ten musí informovať o činnosti tohto zoskupenia aj svojho biskupa a postupovať podľa jeho pokynov.
14. Priestor pre spoluprácu farností a cirkevných zoskupení sa ukazuje predovšetkým v týchto aktivitách: členstvo v pastoračných radoch farností, organizovanie rozličných formačných podujatí (akadémie, prednášky...) pomoc pri príprave väčších liturgických slávení, pomoc v lektorskej službe, v príprave k sviatostiam, v príprave detí k sviatosti zmierenia a Eucharistie, pomoc pri adoráciách, prijímanie rozličných modlitbových úmyslov, pomoc pri uskutočňovaní pastoračných priorít vo farnostiach, pri farských misiách, svedectvá o skúsenostiach v duchovnom živote, pomoc pri príprave na sviatosť manželstva, sviatosti birmovania, pomoc v charitatívnej oblasti a iné.

Dané v Spišskej Kapitule, dňa 3. júla 2015

+ Štefan Sečka

+ **Mons. ThDr. Štefan Sečka, PhD.**
spišský diecézny biskup